N°. 428. **DE GRONDWET.** 1854.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . *f* 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . " 5.50.

DINGSDAG 10 OCTOBER.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon, Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . *f* 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . " 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijken en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van *f* 1, het zegelregt daaronder begrepen.

De 23 opcenten.

Eenige dagen geleden hebben wij getracht met cijfers te bewijzen, hoe hoogst aanzienlijk de verligting van lasten zal zijn, waarvan alle ingezetenen, maar *vooral* de minvermogenden, de voordeelen zullen genieten, wanneer eenmaal de 23 opcenten op de hoofdsom en op het collectief zegel van den accijns op het gemaal zullen zijn afgeschaft; wij hebben er op gewezen, dat die voordeelen nog hooger moeten geschat worden, omdat de ingezetenen het voorregt zullen blijven genieten, van al de formaliteiten, aan de heffing van dien accijns verbonden, op den duur te mogen in acht nemen; wij hebben, eindelijk, trachten aan te toonen, dat de Minister regt had te verklaren, dat weglating van die 23 opcenten de *meest rationele* wijze was, om de lasten van *alle* ingezetenen, dus *ook* van de minvermogenden, te verligten, en hebben dit gestaafd door een paar voorbeelden, die de gelijkmatige werking er van, zoo wij meenen, helder hebben doen uitkomen.

Waar het echter zulk eene groote vermindering van lasten betreft, achten wij het pligt de juistheid der inzigten van het Ministerie VAN HALL en de voortreffelijkheid van den maatregel te staven, niet enkel door voorbeelden aan *twee* provinciën ontleend, maar door mede te deelen hoe de werking zal zijn *in alle* provinciën, met uitzondering van Limburg, omdat die belasting overal bij admodiatie geheven wordt, behalve in de gemeenten Maastricht en Venlo.

Wij laten daarom hier volgen eene opgaaf van het verbruik van tarwe en rogge in 1852, volgens de statistiek van Handel en Scheepvaart over dat jaar, pag. 442 en 443; om redenen die van zelf zullen blijken, hebben wij de daar gevolgde rangschikking der provinciën veranderd, en die geregeld naar het verbruik van tarwe.

Verbruik van tarwe en rogge in 1852.

Zeeland. .	112½	p. tarwe	18½	p. rogge	te zamen	131 p.
Z. Holland.	73	"	29½	"	"	102½ "
N. Holland.	48½	"	42½	"	"	91 "
Utrecht. .	46	"	47½	"	"	93½ "
Gelderland.	23	"	93½	"	"	116½ "
N. Brabant.	19	"	112	"	"	131 "
Friesland .	13½	"	70	"	"	83½ "
Groningen.	10	"	70	"	"	80 "
Overijssel .	9½	"	84½	"	"	94 "
Drenthe. .	6½	"	101½	"	"	108 "

Zien wij nu hoe groot de vermindering van lasten zal zijn, door de weglating der 23 opcenten, voor de ingezetenen van elke provinciën, gemiddeld, per hoofd, over een geheel jaar, in:

CENTEN.

	Op de tarwe.	Op de rogge.	Totaal.
Zeeland. .	56,925	2,8083	59,7333
Z. Holland.	36,938	4,4781	41,4161
N. Holland.	24,541	6,4515	30,9925
Utrecht. .	23,276	7,2105	30,4865
Gelderland .	11,638	14,1933	25,8313
N. Brabant.	9,614	17,0016	26,6156
Friesland. .	6,831	10,626	17,457
Groningen .	5,06	10,626	15,686
Overijssel. .	4,807	12,8271	17,6314
Drenthe. .	3,289	15,4077	18,6967

Wat moet, dunkt ons, dadelijk de aandacht trekken? dat de verligting van lasten, *hoe groot dan ook voor alle ingezetenen*, verreweg het aanzienlijkste zal zijn voor de ingezetenen der vier eerste provinciën, die gewoonlijk als de rijkste beschouwd worden. Wat zal nu de reden zijn, dat juist de meervermogenden en die rijkste provinciën, door dit Ministerie geacht worden meerder aanspraak te hebben op zoo eene groote verligting van lasten?

De begrootingswetten.

II.

JUSTITIE.

Wij zullen het eerst over het IVde hoofdstuk, betreffende *de Justitie*, onze beschouwingen mededeelen. Het cijfer der begrooting van 1850 bedroeg *f* 2,305,979.00 en was over 1853 gedaald tot . . . . - 2,188,012.28 de werkelijke uitgaven over dat jaar beliepen . . . . - 2,131,037.59, terwijl het cijfer der begrooting over 1854 is geklommen tot *f* 2,453,401.28, waaronder begrepen zijn de verhoogingen, toegestaan bij de wet van den 28 Junij 1854 (*Stbl.* no. 97), tot een gezamentlijk bedrag van *f* 155,200. De begrooting voor 1855 is opgevoerd tot een cijfer van *f* 2,454,023.

Reeds dadelijk springt in het oog, dat de raming voor 1855 die over 1853 met *f* 266,010.72 en de werkelijke uitgaaf van dat jaar met *f* 322,985.41 overtreft. Die verhoogingen zijn, o. i., zeer karakteristiek, en bevestigen maar al te zeer het bij herhaling geuit vermoeden van het buitensporig vertrouwen, dat de Minister DONKER CURTIUS, in de behandeling der zaken van het Departement aan zijn secretaris-generaal, den heer D'ENGELBRONNER, schenkt, en van den verderfelijken invloed, dien zulks te weeg brengt in de van tijd tot tijd plaats hebbende benoemingen en het verleenen van gunsten.

De gedeeltelijke reorganisatie van het personeel van het Departement, welke in het loopende jaar heeft plaats gevonden, schijnt hoofdzakelijk te hebben gestrekt, om de bezoldiging van den secretaris-generaal met *f* 1000 te verhoogen. Wanneer inderdaad, zoo als bij *Justitie* het geval was, een referendaris gemist kan worden, dan behooren de vrijvallende *f* 2500 te komen ten voordeele der schatkist, en dus als eene bate voor de *Natie*, maar zij mogen niet onder "gunstelingen" worden verdeeld, die reeds eene rijke bezoldiging genieten, zonder dat daarom hun arbeid wordt vermeerderd. Het zijn de mindere, schamel betaalde ambtenaren, op wier schouderen de meerdere arbeid is gelegd, terwijl de *voordeelen* aan gunstelingen ten deel vallen.

Belangrijk is de invloed, dien men van de onlangs aangenomene wetten op de wijziging der straffen verwacht op de werkzaamheden van de regtbanken en kantongeregten, waardoor eene jaarlijksche vermeerdering van *f* 16.400 op de tractementen is ontstaan, zonder dat in gelijke verhouding eene besparing is te weeg gebragt op de kosten der provinciale geregtshoven, waartoe de wet van 29 Mei 1849 vrijheid gaf. Maar het moet bevreemding wekken, dat niet gerekend is geworden op de wijziging, die het bestaande gevangenisstelsel door de veranderingen in de straffen zal ondergaan en voor eene overbevolking van de tot hiertoe bestaande gestichten voor correctioneel veroordeelden, tegenover eene vermindering der bevolking der huizen van reclusie en tuchtiging doen vreezen.

Op de gevolgen der nieuwe bepalingen bij de Wet tot regeling van het Armbestuur is bij de begrooting gerekend; doch niet op eene karige wijze. Men treft reeds dadelijk aan de bezoldiging van 30 geregtsdienaren ieder *f* 400, voor het transport van bedelaars en landloopers, die na het uiteinde der hun opgelegde gevangenisstraf naar de bedelaarsgestichten moeten worden overgebragt; beloopende dus . . *f* 12,000.
vervolgens voor verpleging van die in transport zijnde personen. . . . . " 3,000.
en eindelijk nog eens voor transportkosten. " 4,000.

te zamen *f* 19,000.

Zoodra men nu van de Regering opgave heeft erlangd van het gemiddeld bedrag der veroordeelde bedelaars, welk getal door de toepassing der wet tot wijziging der straffen staat te verminderen, dan zal men eenigzins kunnen nagaan, voor hoeveel iedere bedelaar naar de Ommerschans wordt getransporteerd.

Aanzienlijk is de som te noemen, welke voor kosten van algemeene of rijkspolitie is uitgetrokken. Zij bedraagt *f* 42,700, en mag wel bijna in haar geheel aan het tegenwoordig Ministerie de eer der uitvinding van zulk een, voor 's Rijks schatkist gewigtig bezwaar, waarvan de voordeelen nog door niemand zijn aangewezen, worden toegekend. Die kosten bedragen *f* 34,790,77 *meer* dan werkelijk over 1853 is uitgegeven, en wij schromen niet daaraan den naam van *geldverspilling* te geven, als wij daar tegenover vergelijken op welk eene karige wijze wordt te gemoet gekomen alleen in de uitgaven voor schrijfbehoeften; gezwegen nog van eenige billijke belooning, waarop de ambtenaren van het openbaar ministerie bij de kantongeregten voor de vermeerdering hunner werkzaamheden, ten gevolge der uitbreiding van de regtsmagt der kantonregters in strafzaken, aanspraak hebben; (1) even als op de onbillijke verdeeling der toelagen voor kleine onkosten aan de regterlijke collegien, waarover bij herhaling is geklaagd.

Maar er is nog meer. Wij achten die rijkspolitie een onding, alhoewel zij is het troetelkind van den heer DONKER CURTIUS. De gemeentewet draagt de politie der gemeenten aan deze laatsten op, en wanneer nu het Rijk die zorg overneemt voor sommige gemeenten, dan verspilt zij niet alleen 's Lands geld, maar geeft aan de overige gemeenten het regt over onbillijkheid en ongelijkmatige bevoorregting te klagen. Bovendien: het stelsel van Rijkspolitie, voor een groot gedeelte op militairen voet gebragt, dreigt ons van lieverlede in een Napoleontisch dwangjuk te brengen, waarvan ieder regtgeaarde en vrije Nederlander afkeerig heeft.

In het oogloopend is het verschil, dat heerschende is in de uitgebreidheid en de bezoldiging van het personeel, met de dienst der groote gevangenissen belast, in verhouding tot de bevolking of getalsterkte. Wij vonden o. a., bij vergelijking der gevangenhuizen te Hoorn en te Leiden, alwaar de bevolking is als 7: 3, dat er zijn te Hoorn *negen* en te Leiden *veertien* bewaarders; dat de kosten der huishoudelijke dienst van de volgende gevangenissen, naar volgorde der getalsterkte, bedragen:

Huis van correctie te Hoorn . . .	*f*	8,626
Strafgevangenis te Leeuwarden . . .	-	10,900
" " Woerden	-	8,950
Huis van militaire detentie te Leiden	-	9,520

en dat de bezoldiging der kommandanten beloopt:

te Hoorn	*f*	1400	
" Leeuwarden	-	920	boven het pensioen.
" Woerden	-	1400	
" Leiden	-	1200	boven het pensioen,

en aan wien men nu een adjunct-kommandant op eene bezoldiging van *f* 1000 wil toevoegen, niettegenstaande die betrekking meer dan drie jaren onvervuld is gebleven en de bevolking van de gevangenis tot beneden de 300 is gedaald.

Niet minder opmerkelijk is het, dat de *f* 32,000, waarmede de som voor onderhoud der gevangenen over 1854 is verhoogd, ten gevolge der duurte van levensmiddelen en hoogere prijzen bij de aanbesteding voor 1855, niet meer noodig worden geacht; en dat voor dat jaar de kosten voor aanbouw van nieuwe gevangenissen *f* 28,600 *minder* geraamd zijn dan voor 1854; doch dat desniettemin deze verminderde ramingen buiten invloed gebleven zijn op het totaal cijfer der begrooting van het IVde hoofdstuk.

Het valt moeijelijk, om te oordeelen over de meer of min gegronde redenen, die aanleiding kunnen geven om bij eene gedeeltelijke reorganisatie van het personeel der beambten sommigen met toekenning van wachtgeld te verwijderen; maar onopgemerkt mag niet worden gelaten, dat aan een diensttijd van ruim 4½ jaar zulk een tot nu een ambtenaar van slechts 38 jaren te beurt valt, en aan een ander zulk een wachtgeld op 63-jarigen leeftijd voor den tijd van 13 jaren, om dan in pensioen over te gaan, wordt toegekend!!

(1) Zie *Weekblad van het regt* van 24 Augustus 1854.

Is hier welligt niet te denken aan een geest van uitsluiting, aan een geest van reactie in den zin van de Regering der „tegenovergestelde rigting?"

En als wij nu onze aanmerkingen over die punten bijeentrekken, dan meenen wij in deze begrooting, bij uitstek, de sporen aan te treffen van eene neiging om het cijfer der jaarlijksche behoeften gestadig te verhoogen en wat slechts voor *buitengewone* omstandigheden het eene jaar benoodigd was, een volgend tot andere minder noodzakelijke einden te besteden. Wij schromen niet te voorspellen dat, zoo aan die zucht geene perken worden gesteld, maar integendeel, zoo als blijkt, ook door den Minister van Finantien, die verklaart alles aan den dubbelen eisch van volstrekte behoefte en de meeste spaarzaamheid te hebben getoest, de vrije teugel wordt gelaten, de publieke veiligheid, door de kosten van toezigt op de publieke veiligheid juist te meer gevaar zal loopen. Buiten tegenspraak werken verschillende omstandigheden ongunstig op den toestand der mindere klassen en hoogst wenschelijk is het, dat daaraan door verligting van lasten worde tegemoet gekomen; maar zoo de weg daartoe wordt afgesneden door noodelooze verhooging van uitgaven, dan zullen, wij voorspellen het ten genoege van den bij uitnemendheid politie-organiserenden secretaris-generaal, de kosten *en* voor bedelaars *en* voor het opsporen der misdrijven daarmede gaandeweg vermeerderen. De tegenwoordige Minister van Justitie heeft een tijd gehad, dat hij elk ingezeten als onbezoldigd agent voor de openbare veiligheid wilde aanmerken; welligt wordt dat stelsel in zoover uitgebreid, dat aan ieder ingezeten, die wat te verliezen heeft, een bezoldigde spion zal worden toegevoegd. Wij hopen, dat de Tweede Kamer aan zulke of soortgelijke uitspattingen, waarvan de begrooting de kenteekenen vertoont, paal en perk zal weten te stellen.

Onlangs hebben wij een berigt medegedeeld in de eigen bewoordingen, waarin het ons was toegezonden, houdende dat E. Glaser, door agenten van Politie over onze grenzen zou zijn gebragt, krachtens de wet van 1850, en wel op grond, dat hij was ontbloot van middelen van bestaan.

Thans zijn wij in staat gesteld de ministeriële beschikking mede te deelen, op het beklag door Glaser ingediend wegens het hem op Java wedervarene; welk beklag in zijn geheel is gepubliceerd geworden door het *Handelsblad* in zijne Zondag-editie van 20 Maart jl.

Wij laten deze ministeriële beschikking hier woordelijk volgen; ons voorbehoudende eerstdaags terug te komen zoowel op den inhoud van die beschikking, als op de hier te lande plaats gegrepen verwijdering.

La. A. no. 5. „De minister van koloniën,

„Gelezen hebbende eene missive van den Gouv. Gen. van N. I., dd. 31 Mei jl. no. $\frac{3}{4}$, daarbij, ter voldoening aan de uitnoodiging, vervat in het dezerzijdsch schrijven van den 16 Maart te voren La. A. no. $\frac{5}{175}$, dienende van berigt, cons. en advies op het request van E. Glaser, ged. Rotterdam den 4 Maart 1854, strekkende: „om zich te beklagen, dat door den Gouv. „Gen. van N. I. aan hem het *vast verblijf* dáár te lande „is geweigerd, en later is ingetrokken geworden de hem „verleende acte van *tijdelijk verblijf* te *Batavia*; ten „gevolge van welke laatste beschikking hij N. I. heeft „moeten verlaten; — met verzoek voorts, dat hem „requestrant worde vergund naar Java terug te keeren, onder genot van vrijen overtogt derwaarts, en met „toekenning van schadeloosstelling wegens het ge„beurde."

„Gelet op enz.

„Heeft goedgevonden:

„1o. aan E. Glaser voornoemd, ten vervolge op de beschikking van den 16 Maart jl. La. A. no. 5, en ter nadere beschikking op zijn boven omschreven request (welks bijlagen hiernevens worden teruggezonden) bij extract dezer te kennen te geven:

„dat uit de ontvangen inlichtingen van den Gouv. Gen. van N. I. gebleken is, dat aan hem (bij apostillaire beschikking van den 25 Sept. 1852, no. XXII) ten regte eene acte van vast verblijf in N. I. is geweigerd geworden, omdat (geheel afgescheiden van andere redenen) hij, door geen geldige bewijzen heeft kunnen aantoonen den staat van Nederlander te bezitten: — „dat almede ongegrond zijn bevonden zijne klagten over de intrekking (bij besl. van den Gouv. Gen. dd. 27 Mei 1853, no. 9) der aan hem in den jare 1843 verleende vergunning om, tot wederopzeggens, te *Batavia* tijdelijk verblijf te houden, ten gevolge waarvan hij N. I. heeft moeten verlaten, en zulks omdat zijne gedragingen, en handelingen, welke aan die intrekking zijn voorafgegaan, daartoe volkomene aanleiding hebben gegeven;

„en dat, in verband met dit een en ander, aan hem geene vergunning kan worden verleend om naar N. I. terug te keeren, noch ook eenige schadeloosstelling wegens het gebeurde kan worden toegekend.

2o. te, enz.

's Gravenhage, 26 Aug. 1854.

De Minister voornoemd
(*get.*) C. F. Pahud.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

De Fransche *Moniteur* deelt het rapport mede, van den Maarschalk de St. Arnaud over den slag aan de Alma. De generaal Canrobert, aan wien grootendeels de eer der overwinning toekomt, is ligt gekwetst; hij behoudt echter zijn opperbevel. De generaal Thomas is ernstig gewond. Prins Napoléon heeft zijn naam eer aangedaan. Het Engelsche leger heeft tegenover den vijand eene bewonderenswaardige orde in acht genomen en lord Raglan heeft een moed betoond, die de overoude tijden waard is.

De Zouaven hebben zich bewonderenswaardig gedragen. Bij den slag van de Alma boden 12000 man van de Russische garde een hardnekkigen wederstand, waarop de Zouaven hen in eene schitterende charge omverwierpen. Slechts 30000 man der geallieerden namen deel aan den slag, wegens de moeijelijkheden van het terrein. De Russen hadden 40000 man vereenigd, waarvan 6000 man ruiterij en 180 stukken geschut. De divisie Bosquet, met acht Turksche bataillons versterkt, trok de linkerflank der Russen om en deze beweging besliste den slag. „Indien ik kavallerie had gehad, Sire," zegt de Maarschalk, „dan zou ik onmetelijke resultaten hebben verkregen en had Prins Menchikoff geen leger meer gehad; maar het was laat, de troepen waren afgemat en de amunitie van de artillerie werd uitgeput." Prins Menchikoff heeft zijn rijtuig achtergelaten, waarin zich zijne correspondentie bevond. De Engelschen hebben 1500 man verloren en de Franschen telden 1200 gesneuvelde soldaten, 3 gesneuvelde officieren, 54 gekwetste officieren, 253 onder-officieren, en 1033 gekwetste soldaten. De Russen hebben ongeveer 5000 man verloren. Men heeft zeven Russische lijken tegen een Fransch lijk geteld.

Het rapport wordt gevolgd door eene dagorder van den maarschalk, luidende:

„Soldaten, Frankrijk en de Keizer zijn over u tevreden.

„Te Alma hebt gij de Russen bewezen, dat gij de waardige zonen der overwinnaars van Eylau en van de Moskowa zijt. Gij hebt in moed met uwe bondgenooten, de Engelschen, gewedijverd en uwe bajonnetten hebben geduchte en goed verdedigde posities genomen.

„Soldaten, gij zult de Russen nog op uwen weg ontmoeten; gij zult ze overwinnen, zoo als gij heden hebt gedaan, onder de kreet van *leve de Keizer!* en gij zult eerst te Sebastopol stilstaan; daar zult gij de rust genieten, die gij wel verdiend zult hebben."

Deze stukken zijn aan den Keizer gerigt, en het eigenlijke rapport aan den minister van Oorlog bevat nog vele meerdere bijzonderheden omtrent den slag.

Men kent de resultaten van dezen slag: wij zullen daarbij niet stilstaan.

Het *Journal de St. Petersbourg* deelt eene depeche van prins Menschikoff mede; daarin wordt de moed der Russen geroemd, maar evenwel erkend dat zij geslagen zijn en daaruit volgt dat de Russen ten gevolge van de nederlaag de Katcha linie niet zouden verdedigen. De prins zou onder de muren van Sebastopol eene positie hebben ingenomen en die stelling heeft hij later verlaten, zooals de depeche van 14/26 September meldt, om zich naar Baktchisarai terug te trekken.

Men weet thans uit officiële bronnen, dat er den 26 of 27 geen slag bij den Balbek heeft plaats gehad, ofschoon tusschen die rivier en de vesting zeer geduchte verdedigingsmaatregelen waren genomen. Er heeft geene belangrijke ontmoeting meer plaats gehad; dit is officieel. Eene depeche uit Odessa meldt, dat dit nog den 2 dezer het geval zou zijn, maar de officiële berigten loopen niet verder dan 30 September. Ofschoon er geene gevechten hadden plaats gehad, heeft prins Menchikoff toch later eene belangrijke beweging gemaakt. Hij had zijne positie van Backtchisarai, 30 kilometers ten N. W. van Sebastopol gelegen, weder verlaten en hij had met zijne troepen het verschanste kamp bezet, dat sedert eenigen tijd voor en onder bescherming van het noorderfort van Sebastopol was gevestigd. De Fransche troepen, die zich aan gene zijde van het fort bevonden, hebben zich niet tegen die beweging verzet, zegt de officiële depêche, die deze bijzonderheden vermeldt, en zij hebben zich ingescheept om over zee naar Balaklava, ten zuiden van Sebastopol gelegen, te worden vervoerd, waar zich reeds eene Engelsche divisie bevond, zoo als vroeger gemeld was.

Deze beweging, geheel van krijgskundigen aard, valt moeijelijk te verklaren zonder volledige kennis van het terrein. Wij kunnen er alleen bijvoegen, dat in de positie der beide legers niets veranderd was; dat de geallieërden de plaats insloten en dat er verder niets nieuws is voorgevallen.

Men meldt voorts, dat volgens berigten uit Konstantinopel, met den *Sinaï* aangebragt, de Russen bij den teterugtogt van de Alma de dorpen op hunnen weg hebben verbrand. 5,000 Fransche en Turksche ruiters hebben den 28sten Varna verlaten, om naar de kust van de Krim te vertrekken.

In ons vorig No. deelden wij mede, dat de Russische vloot getracht had de haven van Sebastopol te verlaten, maar dat het gezigt van het eskader van den admiraal Bruat, die de haven met 14 schepen blokkeerde, haar had doen terugkeeren. Van den anderen kant wordt gemeld, dat de Russen den voornaamsten ingang hebben gesloten, door drie oude linieschepen en twee met steenen beladen fregatten te doen zinken. Indien de ingang gesloten is, dan was dit voor beide partijen het geval [illegible] is een van beide berigten onwaar, indien [illegible] beide het geval is. Ook kunnen de Russen geenerlei [illegible] hebben gehad met het verlaten van de haven. Indien [illegible] Sebastopol onneembaar is, zijn zij daar veilig; zoo [illegible] valt die sterkte, dan biedt de eenige goede schuilplaats [illegible] de haven van Kaffa, nog veel minder zekerheid aan [illegible] een aanval van de vereenigde krijgsmagt der verbondenen.

Eene telegrafische depêche van eergisteren uit Weenen deelt voorts mede, dat uit Belgrado het berigt is ontvangen [illegible] dat de maarschalk de St. Arnaud, opperbevelhebber van het Fransche leger, den 29 Sept. in zee is overleden [illegible] boord van een stoomschip, dat hem naar Konstantinopel terugvoerde, ten gevolge van de ziekte, die hem [illegible] mijnde. De generaal Canrobert, de oudste der aanwezige divisie-generaals, heeft het opperbevel over het leger [illegible] vaard. Men weet evenwel niet, of de generaal Canrobert het bevel over de vereenigde legermagt in het Oosten [illegible] behouden.

Men meldt uit Bucharest, dat prins Demetrius [illegible] bij een decreet van 5/17 Sept., waarbij hij zich [illegible] „Meester-Souverein van het gebied van Roumanie [illegible] bekend gemaakt, dat hij zich haast op bevel van de [illegible] naar zijn post terug te keeren.

Uit Athene wordt aan de Weener *Press* van [illegible] Sept. geschreven, dat de Koningin van Griekenland [illegible] eene reis naar Duitschland zal ondernemen. De [illegible] troepen zouden Athene den 8 Oct. geheel bezet [illegible]

De Duitsche Bondsvergadering heeft den 4 dezer [illegible] zitting gehouden. Er hebben geene beraadslagingen [illegible] Oostersche quaestie plaats gehad, maar de Oostenrijksche gezant heeft onderscheidene diplomatieke stukken [illegible] deeld met betrekking tot die aangelegenheid. Daarna [illegible] de vergadering zich met militaire aangelegenheden [illegible] gehouden.

Den 4den Oct. zou, naar men wil, het Oostenrijksche antwoord op de Pruissische circulaire van 21 Sept. [illegible] ontvangen. Men kent den inhoud van dat stuk nog [illegible] maar men verzekert, dat Oostenrijk de grondslagen [illegible] aanneemt, die vervat zijn in de Pruissische circulaire [illegible] herinnert zich, dat Pruissen daarin de hoop uitdrukte [illegible] de Bond niet ter hulpe van Oostenrijk zal worden [illegible] pen, indien het Oostenrijksche leger in de Donau [illegible] dommen door de Russen wordt aangevallen dan [illegible] Oostenrijksche en geene andere troepen die provi [illegible] zetten. De verstandhouding tusschen de Duitsche [illegible] heden is dus niet geheel hersteld, maar de uitslag [illegible] expeditie naar de Krim kan den toestand zeer [illegible]

Een besluit van den Koning van Beijeren roept de [illegible] van dat rijk tegen den 16 dezer te Munchen bijeen [illegible]

Eergisteren reeds hebben wij medegedeeld [illegible] Deensche Kamer een adres tegen het Ministerie [illegible] Koning zou aanbieden. Vooraf schijnt in die zitting [illegible] Oct. het voorstel te zijn gedaan, het ministerie in [illegible] beschuldiging te stellen. Het schijnt dat de [illegible] meerderheid voor dit uiterste middel niet zou teruggedeinsd [illegible] zijn, wanneer men niet eerst nog een stap tot be [illegible] had willen beproeven, om den Koning tot he [illegible] van zijne ministers te bewegen. Maar indien de [illegible] ook deze poging afwijst, dan zal het eerst gedane [illegible] waarschijnlijk door de Kamer worden aangenomen [illegible] Ministerie in staat van beschuldiging worden ge [illegible]

Volgens een dagblad zou de Kamer in de zitting [illegible] 4en beslist hebben, dat zij aan den Koning het ad [illegible] hare zou toezenden, dat reeds door 17000 inwoners [illegible] Jutland onderteekend, door de afgevaardigden der [illegible] aan den Koning zou worden aangeboden, maar [illegible] de ontvangst door hem geweigerd is, nadat hij [illegible] van had genomen.

De oppositie tegen de algemeene geoctroijeerde [illegible] tutie ontwikkelt zich meer en meer. Te Altona [illegible] stad des rijks, hebben de zes afgevaardigden [illegible] steinsche Kamer, even als hunne plaatsvervangers [illegible] hun ontslag genomen, om hunne oppositie tegen [illegible] stitutie te bewijzen.

De Kamer heeft den 4 dezer het ontwerp [illegible] antwoord, door den heer Hall voorgesteld, aan [illegible] missie verzonden.

De deken van de Luthersche kerk in Zweden [illegible] Faxe, bisschop van Lund, is in den ouderdom van [illegible] overleden. Hij heeft vele geleerde beschouwingen [illegible] Scandinavische antiquiteiten geleverd en verscheidene [illegible] belangrijke historische saga's ontdekt en in de [illegible] taal overgebragt.

Het manifest van de Koningin-moeder, Maria [illegible] houdt alle Spaansche bladen bezig. Men zegt, dat [illegible] Isabella bij de ontvangst, dat stuk onmiddellijk [illegible] kabinet heeft overhandigd, met magtiging tot [illegible] vrij oordeel te vellen wat daaromtrent gedaan [illegible] worden. De ministerraad heeft na eene langdurige [illegible] slaging besloten het stuk openbaar te maken [illegible] laten bespreken. Men vindt het te Madrid [illegible] gesteld. De haat tegen de Koningin-moeder en het [illegible] begon eenigzins tot bedaren te komen en het manifest [illegible] die weder opgewekt; de geheele natie deelt in de [illegible] tegen de Koningin-Moeder en haar alle rangen [illegible] die koesteren, begrijpt men niet wat zij heeft [illegible] winnen bij deze uittarting van de openbare [illegible] vreest, dat de debatten in de aanstaande bijeenkomst [illegible] Cortes daardoor nog meer verbitterd zullen worden [illegible]

Den 4 dezer hebben de verkiezingen een aanvang [illegible] men. Men kan niets omtrent de resultaten [illegible] bladen van Madrid noodigen de kiezers uit [illegible] stemming te nemen, behalve de *España* [illegible] houding aanraadt.

De heer Madoz, burgerlijk gouverneur van [illegible] heeft zijn ontslag ingediend. De telegrafische depêche [illegible] dit berigt overbrengt, doet de reden niet kennen [illegible] dit geschied is.

Ten slotte van onze berigten omtrent het gebeurde in Europa moeten wij melden, dat de Engelsche stad New-Castle den 6 dezer door eene vreesselijke ramp geteisterd is. In de katoenfabriek van de heeren Wilson en Zoon ontstond des morgens ten een ure brand, die zich zoo spoedig verspreidde, dat de stad weldra een oceaan van vlammen vertoonde, daar een zwavelfabriek vlam vatte waarin zich zeven tonnen buskruid bevonden. Verscheidene kerken werden vernield, het stadhuis, het bureau van de brievenposterij en die der drie dagbladen in die stad hebben veel geleden. 20 personen verloren er het leven bij, en meer dan 200 werden gewond. De stad levert een tooneel van verwoesting en ellende op.

Uit Memel wordt van den 7 dezer gemeld, dat men den grooten brand, die ook aldaar is uitgebarsten, meester is. Men kent nog geene bijzonderheden daaromtrent.

Het stoomschip *Saint Louis* heeft berigten van New-York tot 23 Sept. aangebragt. De berigten zijn niet onbelangrijk. Men maakte te Havana groote toebereidselen tot de ontvangst van den generaal Concha. Te New-Orleans heerschte groote spanning tengevolge van de laatste onlusten. Het Canadasche Parlement heeft het visscherij- en reciprociteits-tractaat bekrachtigd.

De *New-York-Herald* deelt in zijn no. van 23 Sept., het berigt mede, dat de regering pogingen aanwendt om de groote democratische partij te reorganiseren. Althans kan men zeggen, dat die beweging, die voornamelijk tegen de *Know-Nothings* is gerigt, door mannen wordt geleid, die in betrekking tot het bestuur staan en dat het hunne goedkeurt. De heer Barreth, de postdirecteur en andere ambtenanaren stonden aan het hoofd van de *meeting*. Het comité stelde voor: «aangezien de democratische partij opgetreden heeft om al de waarborgen van de constitutie te handhaven; aangezien eene zekere organisatie gevormd heeft om de regten van zekere aangenomene burgers te verminderen, — besloten worde, dat de democratische partij een voortdurenden strijd zal voeren tegen het geheime genootschap der *Know-Nothings* en dat zij tot dat doel een nationaal democratisch verbond sluiten zal, dat zij de politieke antecedenten zal vergeten en opregtelijk de Whigs en anderen zal uitnoodigen zich aan haar te sluiten; dat zij vertrouwen heeft in de wijsheid en onkreukbaarheid van het bestuur van den president Pierce en dat alle *Know-Nothings* uit ambten en bedieningen moeten worden uitgesloten, enz.» Oudanks de pogingen van de aanhangers der regering, hebben zij er niet in kunnen slagen die voorstellen te doen aannemen en is eene nieuwe *meeting* moeten gehouden worden.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

Het wetsontwerp tot verhooging van hoofdstuk V der Staatsbegrooting voor 1854, bevat slechts één artikel, waarbij het hoofdstuk ten behoeve van de Haarlemmermeer met ƒ 120,000 verhoogd wordt.

Blijkens de *Memorie van Toelichting* zullen, zoo als was te gemoet gezien, al de kosten, het gevolg der droogmaking van het Haarlemmermeer, uit de bepaalde som van ƒ 9,916,344.80 niet kunnen worden bestreden.

Door de Algemeene Rekenkamer is verevend tot een bedrag van ƒ 9,865,095.70½; de genomen beschikkingen, waaruit geldelijke vorderingen zullen voortvloeijen die later verevening behoeven, beloopen nu reeds ƒ 126,992.81 te zamen ƒ 9,992,088.51½. De begrooting voor de kosten der werken tot droogmaking van het Meer laat de verevening slechts toe tot 9,916,344.80, zoodat nu reeds nadere voorziening wordt vereischt voor een bedrag van ƒ 75,743.71½. Bovendien wordt gerekend, dat voor de behoeften tot ult. December 1854 nog zal noodig zijn: *a.* wegens uitgaven voor personeel, reis- en verblijfkosten daaronder begrepen ƒ 10,000; *b.* wegens uitgaven voor materieel ƒ 12,000; *c.* wegens nog uit te voeren uitbaggeringswerken aan de vaart, het maken van eene rolbrug te Leymuiden, en onvoorziene uitgaven 22,000, te zamen ƒ 44,000, zoodat de voorziening in alle uitgaven tot ultimo December 1854 zou bestaan aan eene som van ƒ 119,743.71½ of ƒ 120,000.

Tegen deze uitgaaf van ƒ 120,000, te vinden uit de middelen bij de wet tot dekking van de gewone Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1854 aangewezen, zal staan dat over dat jaar in de schatkist zullen vloeijen: 1°. de opbrengst der grasverpachting, berekend op ruim ƒ 16,700; 2°. de inkomsten wegens bijdrage in de kosten van bemaling en onderhoud van dijken, kaden, vaarten, gebouwen, stoomgemalen enz., ingevolge de algemeene voorwaarden van verkoop door de koopers der gronden te voldoen, tot het tijdstip waarop het beheer van den geheelen polder in andere handen zal overgaan, bedragende over het verkochte grondental ƒ 45,000, dus in het geheel ƒ 61,700.

's Gravenhage, 9 October.

Z. M. heeft aan Hoogstdeszelfs kamerheer, jhr. H. Mollerus vergunning verleend tot het aannemen der onderscheidingsteekenen van ridder van de orde der Ontvangenis, hem door Z. M. den Koning-regent van Portugal geschonken; aan den met rang van schout bij nacht gepensioneerden kapitein-ter-zee, jhr. H. van Karnebeek, adjudant van Z. M. in buitengew. dienst, het aannemen en dragen van de versierselen van den kommandeur der Koninklijke en militaire orde van Christus hem door Z. M. den Koning-regent van Portugal geschonken.

Z. M. heeft benoemd tot burg. van de gem. Monster c. a. W. van Oordt; van de gem. Kessel J. H. van Wijlick; en pensioen verleend aan den eervol ontslagen chirurgijn bij s'Rijks werf te Hellevoetsluis en visiteur der quarantaine aldaar, J. A. van Es, ten bedrage van ƒ 200 's jaars.

Den 5den dezer is aan den heer Dirk Dronkers, te Middelburg, onder zekere bepalingen vergund, in zijne stoombootdienst van daar op Bergen op Zoom en tusschenplaatsen heen en terug, het hoofdstation Bergen op Zoom tijdelijk naar Tholen te verplaatsen.

Blijkens mededeeling van het Pruisische telegraafbestuur kunnen sedert den 1sten October jl. berigten naar Frankrijk, over de Duitsche lijnen en het Fransche-Pruisische grenspunt bij Saarbrücken, verzonden worden, in dien zin, dat de daarop vermelde kosten voor een enkel berigt worden verhoogd met de kosten voor het overbrengen van een berigt van het Nederlandsche kantoor naar Saarbrücken, dat is voor Arnhem, Breda, Gorinchem, 's Hertogenbosch en Maastricht met ƒ 3.60, en voor de overige kantoren met ƒ 4.80.

Te rekenen van denzelfden dag, is het aantal woorden van een enkel berigt op 25 gesteld voor het telegrafisch verkeer tusschen de Duitsch-Oostenrijksche vereeniging, Belgie en Frankrijk, en is dezelfde grondslag mede aangenomen voor de berigten naar Ierland, welke langs den onderzeeschen telegraaf tusschen Ostende en Dover verzonden worden.

Men zegt, dat onderscheidene ambtenaren bij het departement van Buitenlandsche Zaken belast zijn, om, onder leiding van den heer d'Engelbronner, secretaris-generaal bij het departement van Justitie, in het Fransch, Engelsch, Hoogduitsch, Italiaansch, Russisch en Maleisch te vertalen de, door de *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode* medegedeelde reeks van artikelen over *«de koloniale oppositie der Tweede «Kamer en de handlangers van het blad de Grondwet,»* geschreven door den bekenden I. B. I. van Doren. De verspreiding dier vertalingen zou alsdan bij duizenden over Europa en Azie plaats hebben en niet enkel tot gelukkige uitkomst hebben, dat al wat in Europa en Azië *fatsoenlijk man* is zich haasten zal een abonnement op *de Nieuwsbode* te nemen, en dat de verdienste van den heer van Doren alom zal erkend worden; maar daarenboven zal de afschuwelijkheid eener constitutionnele oppositie, aan het licht komen en de wijze waarop in Nederland, eene regering van «tegenovergestelde rigting,» harer waardig, wordt verdedigd en gerepresenteerd.

Wij hopen, dat dit gerucht zich, in allen deele, moge bevestigen. De Regering zou zich daardoor nieuwe aanspraken verwerven op de dankbaarheid van allen, die 's Konings jongste woorden tot «aankweeking van *eensgezindheid* en *wederzijdsch vertrouwen*» ter harte hebben genomen.

Burgemeester en Wethouders van 's Gravenhage hebben bekend gemaakt dat, op voorstel van den heer med. doctor Mess, als geneesheer der badinrigting te Scheveningen, het badsaizoen zal gehouden worden *gesloten* te zijn met Zondag den 15den dezer

De Staats-Commissie belast met het ontwerpen eener wet op de regterlijke organisatie, heeft in de afgeloopen week zeer drukke bijeenkomsten gehouden.

De Minister van Marine, als daartoe van den koning de vereischte magtiging bekomen hebbende, heeft ter kennisse gebragt van allen, die daarbij belang moggen hebben, dat in het volgende jaar gelegenheid zal zijn ter plaatsing van vier adelborsten bij de koninklijke akademie voor de zee- en landmagt, voor het vak van den scheepsbouw, tegen eene vrijstelling van twee derden of ƒ400 van de gewone contributie 's jaars; onder voorwaarde dat zij, de gedachte akademie verlaten hebbende als adspirant-ingenieur geen ontslag op hun verzoek zullen kunnen bekomen en na hunne benoeming tot ingenieur tien achtereenvolgende jaren den lande zullen moeten dienen. Deze bekendmaking is voorloopig gedaan, opdat de ouders of voogden hunne zonen of pupillen bij tijds zouden kunnen doen voorbereiden voor het in het volgend jaar te Breda te houden examen van adspiranten voor adelborsten bij voorschreven academie, waaromtrent in de *Nederlandsche Staats-Courant* te zijner tijd eene bepaalde oproeping zal geschieden.

Men verneemt, dat de leden der Tweede Kamer van de Staten-Generaal, na het onderzoek der Staatsbegrooting voor 1855, voor eenigen tijd, men verzekert tot in het begin der volgende maand, huiswaarts zullen keeren. Het laat zich dus niet aanzien, dat er vooreerst eene openbare zitting is te verwachten.

De Gemeenteraad van Rockanje heeft, bij besluit van 3 October, bepaald, dat de kermis dit jaar zal aanvangen den 30 October en eindigen den 31 daaraanvolgende, en dat die in de volgende jaren zal aanvangen den derden Dingsdag in de maand September en eindigen Woensdag daaraanvolgende.

Naar men verneemt bestaat bij de hoofd-administratie van de Engelsche Internationale Telegraaf-Compagnie het voornemen, om het hoofd-bureau, dat in de residentie is gevestigd, naar Amsterdam te verplaatsen.

Men verneemt nader, dat in de zaak van C. van der Griend en A. Stok, beschuldigd van moedwillige brandstichting, die den 13 dezer voor het Prov. Geregtshof in Zuid-Holland zal worden behandeld, als verdedigers zullen optreden, Mr. Jacq van Gigch, voor den eersten, en Mr. B. H. M. Hanlo, voor den tweeden beschuldigde.

De heer Staatsraad Commissaris des Konings, Jhr. J. A. ridder van der Heim van Duivendijke, voor eenige dagen buiten de provincie afwezig zijnde, wordt Z. Exc. in zijne betrekking vervangen door Jhr. Mr. van den Berch van Heemstede; terwijl het voorzitterschap van het collegie van gedeputeerde staten, door het oudste lid in jaren, zijnde de heer D. van Koetsveld, wordt waargenomen.

De Belgische *Moniteur* bevat eene mededeeling ten aanzien der, in den laatsten tijd, zoo veel besproken nalatenschap van Jacques Dubois. Het blad zegt, dat de nasporingen, in den jongsten tijd, op aanzoek van zoogenaamde belanghebbenden in het werk gesteld, de vroeger verkregen uitkomsten slechts hebben bevestigd, zoodat men kan aannemen, dat de nalatenschap slechts in de verbeelding der erflustigen bestaat.

Het Antwerpsche blad *de Schelde* zegt in zijn No. van 20 September ll., in een overzigt van de Brusselsche tentoonstelling: «de perel van de stadsgezigten zond ons een Hollandsch kunstenaer M. Weissenbruck (lees: Jan Weissenbruch) uit 's Hage. Men kan zich niets waerders, niets treffenders voorstellen dan zijn *binnenzigt eener hollandsche stad*, n° 1086. Het is als het waere *gedaguerreotypeerd*. Voegen wij er bij, dat de kleur goed is en de keus des onderwerps niet genoeg kan geroemd worden, al ware het maer om de eenvoudigheid alleen.»

Naar men verneemt, moeten er bij het ministerie van oorlog overwegingen aanhangig zijn van voorstellen om eenige wijziging te brengen in de kleeding en het ledergoed voor de koninklijke marechaussée.

Een Duitsch blad deelt mede, dat de nieuwe roman van A. Dumas, getiteld *Catharina Blum* is eene bijna woordelijke vertaling van Ifflands *Jagers*, waarin bijna niets veranderd is dan de namen der daarin voorkomende personen. Maar het fraaiste is, dat dit voortbrengsel van den vruchtbaren Franschen romanschrijver door zekeren Dr. Zoller, die bovendien nog uitgever is van een *Theater-Zeitung* te Stutgard, in het Duitsch vertaald en in laatstgenoemde stad uitgegeven is.

Te Puttershoek is dezer dagen eene vergadering gehouden van burgemeesters in het arrondissement Dordrecht, in welke moet zijn overeengekomen, dat voortaan geene magtiging meer verleend zal worden tot het doen van onderhandsche verlotingen, voor zoover die althans vallen onder de beschikking van gezegde hoofden der plaatselijke besturen. De verlotingen toch waren zaken van zonderlinge industrie en gaven aanleiding tot geldverkwisting en bedrog. Ook in het arrondissement Gorinchem moeten de burgemeesters der gemeenten aldaar hunne aansluiting aan dezen weldadigen maatregel beloofd hebben.

Insgelijks moeten te dier gelegenheid overleggingen hebben plaats gehad tot krachtige wering der bedelarij, waaromtrent ernstige publicatien in de gemeenten zullen worden gedaan.

(*H.*)

Te Schiedam zijn van 2 tot 5 dezer als door de Cholera aangetast aangegeven 11 personen; blijvende alzoo in behandeling met de laatste opgegeven 11 personen.

Te Breda neemt de cholera aanmerkelijk af.

In de raadsvergadering der stad Gorinchem, den 4 dezer gehouden, is besloten de kermis of najaarsmarkt dit jaar geen plaats te doen hebben; alleen zullen de paarden- en beestenmarkten naar gewoonte gehouden worden.

Men verneemt, dat ten gevolge van eene vroegere gedane aanvraag door de kamer van koophandel en fabrieken te Rotterdam, door Z. M. is bepaald, dat het rijks stoomschip *Amsterdam* in het belang van den handel naar de kust van Guinea zal worden gezonden, om gedurende een korten tijd een togt langs die kust te doen, alsmede om zich op vele plaatsen te vertoonen en door exercitien met de artillerie eenigen indruk te maken. De dag van vertrek zou bepaald zijn op 25 October a. s.

Te Ottendorf had dezer dagen het volgende voorval plaats. Op den avond van den 20 Sept. werd aldaar bij een apotheker met een pistool door de glazen geschoten, zoodat twee kogels in het houtwerk van den winkel vlogen, zonder echter iemand te kwetsen. Den volgenden morgen vond men aldaar in de Meder het lijk van een in dezelfde plaats woonachtigen schoenmaker; en daar deze laatste aan hoofd en handen zwaar was gewond, zoo zelfs b. v. dat het eene oog hem nagenoeg geheel uit het hoofd hing, zoo vermoedt men, dat hij met boos opzet het evenbedoelde schot heeft gelost, doch dat het vuurwapen alstoen is gesprongen, waarop de dader, beseffende dat zijne daarbij bekomene wonden hem onvermijdelijk zouden verraden, zich uit wanhoop in het water heeft gestort.

Bij de plaatselijke commissie van geneeskundig toevoorzigt te Amsterdam, zijn op 7 dezer aangegeven 9 mannen en 10 vrouwen, waarvan in het hospitaal zijn opgenomen 2 mannen en 1 vrouw. Blijvende alzoo in het hospitaal in behandeling 9 personen.

Het inrigten van een gedeelte van het huis van arrest te Alkmaar tot een afzonderlijk huis van verbetering en opvoedingsgesticht voor jongens, benevens het verrigten van eenige werkzaamheden aan gezegd gebouw is den 4

dezer aan het prov. gouvernement te Haarlem aanbesteed en, bij enkele inschrijving, aangenomen door G. Dekker te Alkmaar voor *f* 10299.

Den 7 dezer is van het Nieuwe Diep het Nederl. schip *Pegasus*, kapt. Blokziel, naar Curaçao vertrokken, hebbende aan boord 50 onderofficieren en manschappen, onder bevel van den sergeant-majoor A. H. von Festenberg Pakesch, van het West-Indische bataillon jagers no. 27. Ter gelijker tijd zeilde van bovengemelde plaats, het Nederl. fregatschip *Stad Nijmegen*, kapt. H. P. Cruijs, hebbende aan boord 17 personen, bestemd voor Port-Elisabeth, welke in verschillende betrekkingen derwaarts gaan.

Te Utrecht bleven op 7 dezer in behandeling 55 lijders der choleraziekte.

Door Z. M. den Koning is tot ridder der Eikenkroon benoemd de heer C. W. van Hasselt, majoor-kommandant der dienstdoende schutterij te Arnhem.

△ **Arnhem** 8 Oct. In ons voorgaand correspondentie-artikel, hebben wij gemeld, dat Z. M. aan de vereeniging van werklieden, bij derzelver smaakvollen optogt, Woensdag avond, een aanzienlijk geschenk in papierengeld had toegekend. Dat berigt is, bij nader onderzoek gebleken, te praematuur geweest te zijn. Het is in het onzekere, wat Z. M. heeft gelieven te schenken of niet te schenken, hoewel Hoogstdezelve buitengewoon ingenomen met den optogt is geweest. Vrijdag heeft op de beestenmarkt de tentoonstelling van hoornvee, gevogelte en nog ander vee, en Zaturdag, op het Koningsplein, de tentoonstelling van paarden plaats gehad. Z. M. is ook bij die tentoonstellingen, in weerwil van het regenachtig weder tegenwoordig geweest. Na den afloop der keuring en de toekenning van premien op de concertzaal, Zaturdag, hebben heeren congres-bestuurders, en medeleden deel genomen aan het diné in de Koningsstraatsocieteit. De tentoonstelling in het Liedertafel-gebouw laat niets te wenschen over. Dagelijks komen, sedert de opening, uit Arnhem en van elders vele bezoekers, en niemand gaat van daar, zonder en over de ordonnantie der aangebragte voorwerpen en over de bijzonder industriële en landbouwkundige voorwerpen, bij zich zelven de overtuiging te gevoelen, dat Nederland, ten opzigte van landbouw en industrie met grootere rijken werkelijk in 1854 concurreert.

Voorloopig verslag van den oogst van 1854 in de prov. Noordbrabant.

De oogst der tarwe is, met slechts zeer weinige uitzonderingen allergunstigst geweest; het gewas heeft aanzienlijk meerder stroo dan het voorgaande jaar aangebragt. Ook het beschot zal vermoedelijk aan de goede verwachting die men er van heeft beantwoorden; er is wel nog niet veel gedorscht, doch men mag veronderstellen, dat de opbrengst van de kleigronden van 20 tot 27 mud en van de zandgronden gemiddeld 18 mud per bunder zal zijn. De inoogsting heeft bijna overal onder de gewenschte weêrsgesteldheid kunnen geschieden, hetgeen veel tot de deugdzaamheid van het graan zal bijdragen.

De rogge is mede zeer gunstig geslaagd en heeft over het algemeen veel stroo geleverd.

Men kan de opbrengst gemiddeld rekenen op 25 mud; in het 8ste district wordt zij begroot op 86 mud per bunder.

De boekweit is algemeen redelijk geslaagd, de schade door buitengewone hitte daaraan toegebragt, is door het daarop volgende gunstig weder veel vergoed geworden; men rekent de opbrengst van 23 tot 25 mud per bunder.

De wintergarst heeft voldoende opgebragt, men rekent 30 tot 46 mud en van zomergarst 30 mud per bunder.

Haver heeft een uitmuntend gewas gegeven; men verzamelde van 40 tot 50 vim per bunder in; het beschot mag gemiddeld op 55 mud worden geschat.

Het koolzaad dat in het voorjaar eene geringe opbrengst voorspelde, is buiten verwachting medegevallen; de beriglen omtrent het beschot zijn zeer uiteenloopend; in het 8ste district dorschte men van 22 tot 40 mud per bunder, terwijl in andere slechts van 10 tot 24 mud verkregen werd.

De erwtenteelt is middelmatig uitgevallen, men rekent 16 tot 32 mud per bunder.

Paarden- en duivenboonen zijn op het einde van Junij sterk door schadelijke insecten geteisterd, hetwelk zeer nadeelig op de peuzelzetting heeft gewerkt, zoodat haar beschot slechts op 15 tot 18 mud per bunder kan gerekend worden. De hoedanigheid schijnt, door het gunstig weder, tijdens de inoogsting, zeer goed.

Vlas heeft een uitmuntend gewas geleverd; de te zware groei, bij regenvlagen, deed het omver leggen; dit werkte eenigzins nadeelig op de te velde te bedingen prijzen, welke desniettemin hoog waren, zijnde het van *f* 200 tot *f* 400; zelfs enkele stukken nieuwlandsch vlas tot den ongekenden prijs van omstreeks *f* 600 per bunder verkocht. Nopens de opbrengst van het bewerkte vlas valt nog weinig met zekerheid te zeggen, daar er nog nagenoeg niet is gezwingeld.

Meekrap laat dit jaar veel te wenschen over. Eene vroegere versterving van het fruit in het midden van den zomer deed reeds zien, dat het gewas in eene ziekelijke omstandigheid verkeerde, hetgeen zich bij het delven heeft bewaarheid, daar het algemeen zwart en rotachtig is, en daardoor veel wigt zal verliezen, gelijk de enkele bereide partijen dan ook reeds hebben bewezen: want nu zijn reeds voorbeelden, dat men van driejarige meekrap 1000 pond minder per bunder zal reeden dan van gelijke stukken in het vorige jaar het geval was.

Dit, gevoegd bij de lage prijzen van het product, maakt, dat dit verbouw weinig winstgevend zal zijn.

Aardappelen zijn door de bekende ziekte aangedaan geweest, welke zich echter meerendeels bij het loof bepaalde. Men schat de opbrengst van 100 tot 150 mud per bunder; de hoedanigheid is veel beter dan in het vorige jaar.

De klaver, hoewel door de late nachtvorsten eenigzins geleden hebbende, heeft zich grootendeels hersteld en een vrij goed gewas gegeven; men heeft hiervan 5000 tot 8000 pond hooi per bunder getrokken.

Het zaad belooft ook veel; men is bezig het in te zamelen.

Graslanden en hooi. Door het drooge voorjaar was de grasgroei merkbaar ten achtere; zulks heeft zich later vóór den hooioogst wel eenigermate hersteld, doch de opbrengst van hooi minder ruim dan in een gewoon jaar doen zijn; daarenboven verloor het vroeggemaaide door langdurend nat weder veel in qualiteit; het later gemaaide is in veel gunstiger taestand binnengebragt. Men heeft van 4000 tot 6000 pond per bunder getrokken. Het weiland leverde verder in den zomer genoegzaam gras op, zoodat de stand daarvan thans nog gunstig mag genoemd worden.

Rundvee. De toestand van den veestapel is allezins voordeelig. Het vee bleef grootendeels van besmettelijke ziekten verschoond: men hoorde slechts op enkele plaatsen van longziekte.

De prijzen waren gemiddeld 20 pct. hooger dan in vorige jaren; hierdoor legt de veehouder zich meer dan vroeger op de veeteelt toe. De melkkoeijen hebben voldoende zuivel gegeven en de boter bleef het geheele jaar hoog in prijs, zoodat de veehouder zich in alle opzigten over rijke uitkomsten mag verheugen.

De paarden bleven van ziekte verschoond; naar handelspaarden was eene vraag; zij werden tot zeer hooge prijzen voornamelijk aan Fransche en Belgische kooplieden verkocht.

Varkens waren over het algemeen gezond; de fokkerij blijft voortdurend goed; de prijzen der biggen, op den ouderdom van vijf weken, waren van *f* 3 tot *f* 6 het stuk.

Eerste Huwelijks-afkondiging.

Zondag den 8 Oct. 1854.

Bartholomeus Jacobus Johannes van Nieuwenhoven, 30 j., met Henriette Helena Gertruda Terborgh, 22 j. — Frans Adrianus de Bazel, 24 j., met Johanna van der Lem, 30 j. — Willem Muijselaar, 27 j., met Hendrina Veerenhuis, 26 j. — Fredrik Alexander Raimond, 29 j., met Johanna Hendrika van der Benden, 24 j. — Pieter van Duivenbode, 24 j., met Neeltje Nooteboom, 24 j. — Hartog Hijmans, 28 j., met Sara Alter, 27 j. — Louis Lorié, 29 j., met Lucia Maria Ernou, 30 j., wed. van Adolphus Johannes Maas. — Coenradus Erkens, 28 j., met Elisabeth Sluiters, 26 j. — Lodewijk Hendrik Louis, 30 j., met Maria Catharina Elisabeth Schneider, 26 j. — Petrus Hendrik Lensen, 26 j., met Johanna Antonia Hermina van der Emde, 33 j. — Petrus Henricus Martinus Nieuwerkerk, met Constantia Anna Alexandrina Henrica Wouters. — Hendrik Jan Emanuel Lohoff, 26, met Adriana van Breemen, 25 j.

Per Telegraaf.

Parijs, Heden Maandag 9 October. De *Moniteur* bevat het berigt, dat de maarschalk de St. Arnaud den 29sten was bezweken. Dit verlies vermengt nationalen rouw met de vreugde door de jongste berigten uit het Oosten verwekt. De generaal Canrobert heeft van den 28sten geschreven, dat hij dien dag zijne beweging op Sebastopol zou beginnen. De marsch naar het Zuiden om de stad heen was zonder moeijelijkheid volbragt. De vijand was niet weder verschenen. De expeditionaire legers waren op een plateau gevestigd, hetwelk in de nabijheid van de vesting zich verheft. Langs de baaijen van kaap Chersonesus zullen levensmiddelen en belegerings-materieel worden aangevoerd.

Marseille, Zondag 8 October. De Sinaï is alhier aangekomen met berigten uit Konstantinopel tot den 30sten. Daaruit verneemt men, dat na den veldslag bij de Alma, de Russen de dorpen, die zij doortrokken, hebben verbrand. Op hunnen terugtogt hadden zij langs de wegen 6000 gekwetsen achtergelaten. De Russen waren in Sebastopol naauw ingesloten, en men zag den val der vesting weldra te gemoet.

De gezondheid der geallieerden was uitmuntend; onder de Russen daarentegen heerschte demoralisatie ten gevolge van de cholera. Men zeide, dat de belegeraars de hoofdwater-leidingen hadden afgesneden. Op het berigt dat het fort Konstantijn zwakker is dan het zuidelijke fort, waren zij de vesting omgetrokken en hadden zij hun plan van aanval veranderd. De maarschalk St. Arnaud was in zieken toestand te Therapia aangekomen.

Generaal Canrobert zoude de vesting den 2den Oct. aantasten. De cavallerie, uit 5000 Franschen en Turken bestaande, zoude Varna den 28sten hebben moeten verlaten. De Banshee wacht te Constantinopel op tijdingen uit de Krim van den 1sten.

Bij een firman van den sultan is de uitvoer van granen uit het geheele rijk toegestaan.

224ste Nederlandsche Staats-Loter...

1e LIJST. 5e KLASSE.

Uitgekomen hooge prijzen:

N°. 16475 *f* 2500; N°. 2805 en 19885 ieder *f* ...

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 9 October 1854.

Nederland.	Pct.		Rusland.	Pct.	
Ned. W. Schuld.	2 1/2	60 7/16 5/8 7/16			
Dito Certificat. .	3	72 1/2 1/4	*Hope* 1798/1816	5	99[illegible]
Dito Dito . .	4	90 13/16 15/16	Dito 1828/1829	5	99[illegible]
O. I. Leening. .	4	[7/8	Cert. 1831/1838	5	83[illegible]
Amort. Syndic.	3 1/2	89 1/4	Dito Dito	4 1/2	
Hand.-Maats. .	4 1/2	123	Dito *Hope* . . .	4	75
Belgie.			Dito *Stieglitz* .	5	74[illegible]
Certificaten. . .	2 1/2		Dito dito 5e Ser.	4	
D° *Rothschild* .	2 1/2		Inschr. Assig. .	6	
Frankrijk.			Certific. dito. .	6	
Obligatiën . . .	3		**Polen.**		
Spanje.			Obligatiën . . .	4	
Nieuwe	1	18 1/16 1/8	**Oostenrijk.**		
Dito Buitenl. .	3		Metalliek . . .	5	[illegible]
D° Binnenl. 6/m.	3	32 3/8 7/16 3/8	Dito bet. Amst.	5	[illegible]
Bew. Sp. Com.		5 11/16	Dito lett. B. .	5	[illegible]
Amort. Schuld.		4 3/8 7/16	Dito 1847 . . .	2 1/2	[illegible]
Portugal.			Dito 1851/1852	2 1/2	[illegible]
Londen nieuwe.	3	86 7/16 9/16 1/2			
Dito uitgest . .	4				

Mexic., te Lond. 3 pct. 23 1/16, 1/8; dito Onb. ...

Peru 4½ pct. 70¼.

Van de genoteerde fondsen waren Holl. en ... eenige verkooporders iets flaauwer. Overigens bleven ... soorten bij weinig affaire onveranderd.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Graven...